

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-68>

**MANAGEMENT SKILLS OF SOCIAL WORKERS
AS A RESOURCE FOR INCREASING THE EFFECTIVENESS
OF SOCIAL WORK**

**НАВИЧКИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ЯК РЕСУРС ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

Mandro L. O. Мандро Л. О.

*PhD student at the Department of Theory
and Methods of Nursery
and Special Education*

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National
University Ivano-Frankivsk, Ukraine*

*аспірантка кафедри теорії і методики
дошкільної та спеціальної освіти*

*ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
м. Івано-Франківськ, Україна*

У європейських документах про освіту («Майбутнє освіти та навичок 2030: компас навчання 2030»), «Навички 21 століття та компетенції нового тисячоліття» міститься перелік ключових компетенцій особистості майбутнього, зокрема ті, що пов'язані із «creating new value» (створенням нового значення); «taking responsibility» (прийняттям відповідальності); «transformative competencies» (набуттям «трансформаційних компетентностей» шляхом експериментального навчання); «reconciling tensions and dilemmas» (примиренням напруженості та дилем); «take responsibility» (застосуванням відповідальності завдяки навчанню та професійній діяльності); «embedding transformative competencies in the curriculum» (включенням «трансформаційних компетентностей» у навчальну програму) [1].

Серед важливих навичок управління для ефективного здійснення професійних обов'язків соціального працівника є наступні: лідерство, командування, мотивація, управління проектами, організація, організованість, ціле покладання, орієнтація на результат, планування, тайм-менеджмент, управління ресурсами, громадська активність, наставництво, фасилітація, контроль).

Роль ключових компетенцій особистості майбутнього полягає у створенні нових цінностей, намаганні співпрацювати з іншими, нестандартному мисленні, знаходженні інноваційних рішень, прояві співпереживання та поваги, прийнятті відповідальності за свої дії. Їх сформованість допоможе орієнтуватися в різних ситуаціях невизначеності [3]. При цьому, здатність справлятися з невизначеністю, розвивати нові

установки та цінності, діяти продуктивно, навіть коли цілі змінюються, залишається унікальною професійною майстерністю [4].

На думку Т. Сили, професійна соціальна робота спрямована на розв'язання соціальних проблем, що обумовлені категорією «соціальних змін». Вони є системоутворюючими для глобальної соціальної роботи як професії, оскільки соціальні працівники заохочують соціальні зміни, розв'язують вирішують проблеми у людських стосунках, просувають ідеї наснаження та визволення людей з метою поліпшення людського життя [6].

Соціальна робота має відбуватися в умовах комплексної взаємодії між людьми та їхнім середовищем, оскільки місія соціальної роботи полягає у наданні людям можливостей для повного розвитку власного потенціалу, збагачення свого життя та запобігання виникненню дисфункцій [2].

Без конкретних шляхів, ціннісної позиції, бачення і розуміння досвіду соціальної роботи, який відбиваються у практичних перспективах, соціальний працівник не може сфокусуватися на концептуальних цілях соціального функціонування й ефективних механізмах подальшої діяльності [2].

Чіткість орієнтування на вирішення соціальних проблем залежить від здатності людини до продукування інновацій, які мають сприяти сталому й суспільному розвитку [5] через полегшення вирішення нагальних глобальних викликів, отримання нових знань, уявлень, ідей, методів, стратегій нового мислення для застосування їх у подоланні соціальних проблем як старих, так і нових. Професійна діяльність соціальних працівників набуває особливого значення, оскільки визначаються «пріоритетні напрями стосовно формування соціально активної особистості, сприяння адаптації людини в динамічному соціальному середовищі, підтримки соціально незахищеного населення, допомоги різним групам клієнтів, які перебувають у складних життєвих обставинах» [5].

Щоб визначити потенційні межі цього впливу, необхідно мати уявлення про наявний стан практичної соціальної роботи.

У нормативних документах: Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», Державна національна програма «Освіта», Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті наголошується на необхідності підвищення вимог до професійних та особистісних якостей сучасного фахівця, то значущим стає створення освітнього середовища, що здатне забезпечити самореалізацію та саморозвиток майбутніх соціальних працівників [4].

Особливою стає роль закладів вищої освіти щодо створення такого освітнього середовища, в якому його професійна спрямованість відображатиме інтегративний характер. Це пояснюється тим, що існують певні суперечності: по-перше, майбутні соціальні працівники на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, як правило, готуються як спеціалісти, що здатні працювати з окремими людьми, групами та громадами, реагувати на широкий спектр соціальних потреб та проблем; по-друге, протягом кількох останніх років Міністерство освіти і науки України вживало кроків до уніфікації освіти шляхом впровадження стандартів освіти на всіх рівнях для різних спеціальностей, включаючи соціальну роботу [3].

Лідерство в професії соціальної роботи стало набувати все більшого значення. При цьому, необхідним стає опанування професійними компетенціями для ефективного лідерства в соціальній роботі; бачення, спонукання інших до дії, командна робота та співробітництво, здатність вирішувати проблеми і створювати позитивні зміни.

Таким чином, базовими лідерськими компетенціями, якими повинен володіти майбутній соціальний працівник спеціальності «Соціальна робота» є наступні [5]: здатність системно та аналітично мислити, застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей й креативного вирішення проблем; здатність до аналізу, синтезу та абстрактного мислення; здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави; здатність експериментувати та створювати інновації щодо удосконалення соціальної роботи; здатність здійснювати управління власною професійною діяльністю та ефективно співпрацювати та налагоджувати ефективну взаємодію з клієнтами, партнерами, колегами та в управлінні соціальною організацією; здатність до партнерської взаємодії; здатність налагоджувати партнерські взаємозв'язки між соціальними службами, установами та організаціями, бізнесовими структурами та залучати їх до культурно-освітньої, профілактично-виховної, спортивно-оздоровчої та інших видів роботи з різними вразливими категоріями клієнтів; здатність організовувати та проводити спільні соціальні, волонтерські та благодійні акції, заходи та доцільно використовувати професійні ресурси соціальної роботи в ефективному наданні соціальних послуг населенню; здатність вміти здійснювати суспільно-значущу діяльність та менторську підтримку для дітей вимушених переселенців, формувати підтримуючу мережу вразливих клієнтів соціальної сфери; здатність розробляти, реалізувати, ініціювати соціальні проекти відповідно до існуючих потреб та можливостей населення щодо їх реалізації; здатність розробляти і впроваджувати інновації в соціальній роботі; здатність до

креативності та генерування нових ідей у професійній соціальній роботі; здатність володіти соціально-проектною діяльністю в галузі соціальної роботи; здатність соціальних працівників до реалізації соціальних проєктів, волонтерської, благодійної та суспільно-корисної діяльності; здатність до міжособистісної взаємодії, здатність вчитися та опанувати сучасними знаннями в галузі соціальної роботи щодо специфіки соціального лідерства; здатність майбутніх соціальних працівників бачити можливості для швидкого навчання; здатність до здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах та підвищення добробуту і соціального захисту населення; здатність знаходити шляхи уникнення різних соціальних проблем й ефективні методи їх вирішення; здатність передбачати та прогнозувати зміни у соціальній сфері загалом і можливі зміни соціально-економічного стану певних соціальних груп та окремих вразливих груп клієнтів, планувати діяльність з урахуванням цих змін; здатність застосовувати стандарт соціальної роботи; здатність до забезпечення високого рівня професійного досвіду у використанні та впровадженні теорій та технологій соціальної роботи, здатність дотримуватися стандартів у професійній діяльності; здатність упорядковувати, систематизувати діяльність для досягнення мети; здатність визначити та вибудувати ієрархію цінностей лідерства у професійній діяльності; здатність до соціальних змін як можливостей для майбутнього розвитку галузі соціальної роботи; здатність до впровадження змін відповідно викликів.

Література:

1. Global standards for the education and training of the social work profession (2004). <https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2018/08/Global-standards-for-the-education-and-training-of-the-social-work-profession>
2. Бибик, Д. Д. (2019). Лідерство в сфері сталого розвитку: шляхи практичної реалізації в умовах підготовки соціальних працівників. Г. Бейгер (Ред.), Актуальні соціальні проблеми України і Польщі: соціально-педагогічний аспект. (Коллективна монографія). (с. 302-314). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя.
3. Семигіна, Т. (2020). Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 275.
4. Семигіна, Т. В. (2015). Міжнародна соціальна робота: глобальні пріоритети соціального розвитку і нове визначення соціальної роботи. Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок

України, 1-2, 6-11. [Режим доступу]. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/VAPSV_2015_1-2_3.

5. Семигіна, Т. В. (2020). Чи завжди цифри мають значення: Огляд парадигм дослідження у соціальній роботі. *Path of science*, 6(7), 3001-3011.

6. Сила, Т. І. (2013). Соціальна робота для сталого розвитку: в пошуках спільних векторів. *Проблеми соціальної роботи*, 2 (3), 76.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-69>

**MODERN APPROACH TO TEACHING A FOREIGN LANGUAGE
FOR HIGHER EDUCATION STUDENTS IN THE SPECIALTY
OF “HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS”**

**СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА»**

Movchan L. V. Мовчан Л. В.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department of
the Ukrainian and Foreign Languages
Uman National University of Horticulture
Uman, Cherkasy region, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри української та
іноземних мов
Уманського національного університету
садівництва
м. Умань, Черкаська область, Україна*

Komisarenko N. O. Комісаренко Н. О.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Chief of the Department of the Ukrainian
and Foreign Languages
Uman National University of Horticulture,
Uman, Cherkasy region, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри української та
іноземних мов
Уманського національного університету
садівництва
м. Умань, Черкаська область, Україна*

Вища освіта в 21 столітті – це більше, ніж отримання знань з однієї дисципліни. Суспільство сьогодення перевантажене інформацією та фактами тому здобувачі вищої освіти повинні мати здатність швидко орієнтуватися в широкому діапазоні дисциплін, критично оцінювати ситуацію, аналізувати, брати на себе відповідальність та приймати неординарні рішення. Все це стало важливими атрибутами успіху в сучасному суспільстві. Дедалі частіше найважливішим елементом